

LATIN-AMERIKA ÉS A KARIB-TENGERI TÉRSÉG

Az EU Latin-Amerikával és a karib-tengeri térséggel fenntartott kapcsolatai sokrétűek, és különböző szinteken valósulnak meg. Az EU állam- és kormányfői szintű csúcstalálkozókon keresztül működik együtt a térség egészével, emellett megállapodások és politikai párbeszéd köti össze az Uniót a karib-tengeri térséggel, Közép-Amerikával, az Andok Közösséggel, a Mercosurral, valamint az egyes országokkal.

JOGALAP

- Az Európai Unióról szóló szerződés V. címe (az Unió külső tevékenysége);
- az Európai Unió működéséről szóló szerződés I–III. és V. címe (közös kereskedelempolitika; fejlesztési együttműködés és humanitárius segítségnyújtás; valamint nemzetközi megállapodások).

RÉGIÓKÖZI KAPCSOLATOK

A. Csúcstalálkozók

Az EU és Latin-Amerika, valamint a karib-tengeri térség közötti első csúcstalálkozóra 1999 júniusában került sor Rio de Janeiróban, és a két régió közötti stratégiai partnerséget hozott létre. A kétévenként megrendezett csúcstalálkozót legutóbb 2015 júniusában tartották Brüsszelben, és ez volt a második, amelyre az EU és a Latin-amerikai és Karibi Államok Közössége (Comunidad de Estados Latinoamericanos y Caribeños, CELAC) között került sor. A csúcstalálkozók a legmagasabb szinten erősítik meg a két térség közötti kapcsolatokat és tárgyalják meg a két régió számára fontos és a nemzetközi napirenden szereplő kérdéseket. A viták olyan témákra összpontosítanak, mint például a demokrácia és az emberi jogok, a szegénység elleni küzdelem, a társadalmi kohézió, az innováció és a technológia előmozdítása, a környezetvédelem és az éghajlatváltozás. A brüsszeli csúcstalálkozón került elő egy rövid [politikai nyilatkozat](#) és [a partnerség különböző szempontjairól szóló hosszabb nyilatkozat](#), továbbá egy [EU–CELAC „cselekvési terv”](#) elfogadására, amely a közelmúltbeli csúcstalálkozók által megállapított prioritásokon alapult. A cselekvési terv tíz kiemelt területet jelöl ki a két régió közötti együttműködés terén:

- a tudomány, a kutatás, az innováció és a technológia;
- a fenntartható fejlődés és a környezetvédelem, az éghajlatváltozás, a biológiai sokféleség és az energiapolitika;

- regionális integráció és kölcsönös összekapcsolhatóság a társadalmi befogadás és kohézió előmozdítása érdekében;
- a migráció;
- oktatás és foglalkoztatás a társadalmi befogadás és kohézió előmozdítása érdekében;
- a kábítószeres világméretű problémája;
- a nemek közötti egyenlőség;
- a fenntartható fejlődést szolgáló beruházások és vállalkozások;
- a felsőoktatás;
- a polgárok biztonsága.

A Salvadorban 2017 októberére tervezett EU–CELAC csúcstalálkozó elhalasztása miatt [a két régió külügyminiszterei 2018. július 16–17-én, Brüsszelben találkoztak](#). Ennek alkalmával nyilatkozatot fogadtak el, amely a két régió közötti együttműködés globális fórumokon való megerősítésére összpontosít.

B. Parlamenti dimenzió

Az Európai Parlament képviselői és a latin-amerikai parlamenti képviselők közötti első kapcsolatfelvételre 1974-ben került sor, amelyet 17 parlamentközi konferencia követett. Ez volt az Európa és Latin-Amerika közötti intézményesített politikai párbeszéd első – és hosszú évekig egyetlen – fóruma. A parlamentközi konferenciákat 2006-ban a két régió közötti stratégiai partnerség parlamenti intézménye, a közös Euro–Latin-amerikai Parlamenti Közgyűlés („EuroLat”) váltotta fel. Az EuroLat a partnerséggel összefüggő valamennyi kérdés megvitatására, nyomon követésére és áttekintésére szolgáló fórum. 150 tagja van: 75 tagot az Európai Parlament, 75-öt pedig a szubregionális latin-amerikai parlamentek, köztük a Parlatino (Latin-amerikai Parlament), a Parlandino (Andok Parlament), a Parlacen (Közép-amerikai Parlament), a Parlasur (Mercosur Parlament), továbbá Chile és Mexikó kongresszusa delegálnak. 2006 óta az EuroLat 12 rendes plenáris ülést tartott, a legutóbbit [2019 decemberében, Panamában](#).

KAPCSOLATOK AZ ALRÉGIÓKKAL

A. Közép-Amerika (Costa Rica, Salvador, Guatemala, Honduras, Nicaragua és Panama)

A közép-amerikai országokkal fenntartott kapcsolatok fejlődésének alapja a „San José-i párbeszéd”. Az 1984-ben megkezdett párbeszéd időközben többek között a gazdasági és társadalmi fejlődés, a migráció és a biztonság kérdésével bővült. Az 1985-ben és 1993-ban kötött első két együttműködési megállapodást követően 2003-ban a felek politikai párbeszédéről és együttműködésről szóló megállapodást írtak alá, amely az együttműködés különböző új területeit vezette be. 2012 júniusában [társulási megállapodás](#) – az EU által megkötött első ilyen típusú régióközi megállapodás – aláírására, 2012 decemberében pedig az Európai Parlament általi megerősítésére került sor. A megállapodás kimondja, hogy a cél egy értékeken, alapelveken és

közös célkitűzéseken alapuló privilegizált politikai partnerség kialakítása, az emberi jogok erősítése, a szegénység csökkentése, az egyenlőtlenség elleni küzdelem, a konfliktusmegelőzés, továbbá a jó kormányzás, a biztonság, a regionális integráció és a fenntartható fejlődés ösztönzése. A társulási megállapodás emellett liberalizálja az ipari és halászati termékek kereskedelmét, és megszünteti a mezőgazdasági áruk kereskedelmét terhelő vámok többségét. A megállapodás kereskedelmi fejezete 2013 folyamán (a különböző országok esetében más-más időpontban) ideiglenesen hatályba lépett. A megállapodás végrehajtását az EP képviselőiből, illetve a Parlacen, valamint a Costa Rica-i jogalkotói közgyűlés képviselőiből álló társulási parlamenti bizottság követi nyomon.

B. Andok Közösség (Bolívia, Kolumbia, Ecuador és Peru)

Az EU az Andok Csoport (későbbi nevén Andok Közösség) 1969. évi megalakulása óta rendszeres kapcsolatot tart fenn az Andok országaival. Az első együttműködési megállapodás aláírására 1983-ban került sor, amelyet egy átfogóbb együttműködési keretmegállapodás követett 1993-ban. 2003 decemberében a két régió politikai párbeszédéről és együttműködésről szóló megállapodást kötött, amely tovább szélesítette az együttműködés körét, ez azonban még nem lépett hatályba. 2007 júniusában társulási megállapodásra irányuló tárgyalások kezdődtek, amelyek eredményeként végül 2010 márciusában [többoldalú kereskedelmi megállapodást írtak alá Peruval és Kolumbiával](#). A 2012 júniusában aláírt és az Európai Parlament által 2012 decemberében megerősített kereskedelmi megállapodás Peru esetében 2013. március 1-jén, Kolumbia esetében pedig 2013. augusztus 1-jén lépett hatályba. A megállapodás rendelkezik az ipari és halászati termékek kereskedelmének 10 éven belüli teljes liberalizálásáról (a vámok többsége hatálybalépéskor megszűnik), és fokozza a mezőgazdasági termékek piacra jutását. A megállapodás kiterjed a közbeszerzésre, a beruházásokra, az emberi jogokra, valamint a munkajogi és környezetvédelmi normákra. Ecuador 2017. január 1-jén csatlakozott a kereskedelmi megállapodáshoz.

C. Mercosur (Argentína, Brazília, Paraguay és Uruguay)

Az EU és az 1991-ben létrejött Déli Közös Piac (Mercado Común del Sur, Mercosur) között 1992 óta áll fenn intézményes kapcsolat. 1995-ben a két fél régióközi keretmegállapodást írt alá, amely rendszeres politikai párbeszédet hozott létre, és meghatározta a kereskedelmi és gazdasági együttműködés céljait és szabályait.

1999-ben társulási megállapodásról – ezen belül többek között a politikai párbeszédéről, az együttműködésről és a szabad kereskedelemről – szóló tárgyalások kezdődtek. 20 évig tartó tárgyalás után (a 2004 és 2010 közötti időszak kivételével, amikor azokat felfüggesztették) az EU és a Mercosur politikai megállapodásra jutott 2019 júniusában a társulási megállapodás kereskedelmi fejezetéről, valamint 2020 júniusában a politikai és együttműködési fejezetek utolsó, még lezáratlan kérdéseiről. A megállapodás hatálybalépésével a Mercosurba irányuló uniós export számára kedvező lesz, hogy az áruk 91%-a esetében eltörlik a vámokat, illetve különböző termékekre alacsonyabb vámokat vetnek ki. Az EU eltörli a vámokat a Mercosurból importált áruk 92%-a esetében, de fenntartja az érzékeny mezőgazdasági termékekre vonatkozó vámkontingenseket. A megállapodás szövegének jogi felülvizsgálatát követően a

megállapodást megerősítés céljából megküldik az Európai Parlamentnek és a tagállamoknak.

D. A karib-tengeri térség

Az EU hagyományosan erős kapcsolatokat ápol a karib-tengeri térséggel. Ez nagyrészt az európai országok régióban meglévő gyarmati jelenlétében gyökerezik: tengerentúli országai és területei révén sok ország ma is jelen van a térségben. Az EU–karibi kapcsolatokat különböző, egymást átfedő intézményi keretek alakítják. Ezek közül a legfontosabbak a 79 afrikai, karibi és csendes-óceáni (AKCS) országgal 2000-ben aláírt Cotonoui Megállapodás, valamint a 2008-ban aláírt [EU–Cariforum gazdasági partnerségi megállapodás](#) (GPM). A két régió közötti biregionális párbeszéd tekintetében az EU legfontosabb partnere a Cariforum. A szervezet 16 tagja közül 14 – Antigua és Barbuda, a Bahamák, Barbados, Belize, Dominika, Grenada, Guyana, Haiti, Jamaica, Saint Kitts és Nevis, Saint Lucia, Saint Vincent és Grenadine-szigetek, Suriname, valamint Trinidad és Tobago – a Karibi Közösség (Caricom) tagja. A szervezet tagja ezek mellett a Dominikai Köztársaság (a Cotonoui Megállapodás és a GPM aláírója) és a különleges státuszú Kuba is.

2012 novembere óta az EU–karibi kapcsolatokat az [EU–karibi közös partnerségi stratégia](#) szabályozza, amely strukturált keretet biztosít a szélesebb körű és mélyebb párbeszéd és együttműködés számára. A stratégia öt kiemelt területet határoz meg: regionális együttműködés és integráció; Haiti újjáépítése; éghajlatváltozás és természeti katasztrófák; bűnözés és biztonság; együttes fellépés a biregionális és többoldalú fórumokon, valamint globális kérdésekben.

A parlamentközi kapcsolatok az EU és a karibi térség közötti viszony fontos részét alkotják. Az e célt szolgáló regionális találkozók és a szélesebb körű AKCS–EU Közös Parlamenti Közgyűlés mellett a 2008-as GPM a megállapodás végrehajtásának nyomán követésére létrehozta a Cariforum–EU parlamenti vegyes bizottságot is. A bizottság eddig három alkalommal ülésezett, legutóbb 2017. október 31. és november 1. között Trinidad és Tobagóban.

KAPCSOLATOK AZ EGYES ORSZÁGOKKAL

A. Mexikó

Mexikó és az EU között 1960 óta áll fenn diplomáciai kapcsolat. Az 1975-ös együttműködési megállapodást, valamint az átfogóbb 1991-es együttműködési keretmegállapodást követően az EU és Mexikó között jött létre az EU első latin-amerikai országgal kötött partnerségi megállapodása 1997-ben. [A gazdasági partnerségi, politikai koordinációs és együttműködési megállapodás](#) (más néven „átfogó megállapodás”) intézményesítette a politikai párbeszédet, és kiterjesztette az együttműködést különböző területekre, többek között a demokrácia és az emberi jogok területére, és létrehozta az EU–Mexikó szabadkereskedelmi térséget. Az átfogó megállapodás modernizálására 2016 májusában Mexikóval megkezdett tárgyalások ahhoz vezettek, hogy 2018 áprilisában elvi megállapodás született a felülvizsgált megállapodás kereskedelmi fejezeteiről. A felek 2020 áprilisában [jutottak megállapodásra az utolsó lezáratlan elemekről](#).

A 2009-ben létrejött stratégiai partnerség tovább erősítette a Mexikóhoz fűződő kapcsolatokat, amely így az egyetlen olyan ország, amellyel az EU mind társulási megállapodást, mind stratégiai partnerséget kialakított. A partnerség – amely kifejezi, hogy az EU elismeri Mexikó növekvő globális politikai és gazdasági jelentőségét – célkitűzése kettős: globális kérdésekben az EU és Mexikó közötti együttműködés és koordináció elmélyítése multilaterális szinten, valamint a kétoldalú kapcsolatok és kezdeményezések támogatása további politikai ösztönzőkkel. A stratégiai partnerség keretében három EU–Mexikó csúcstalálkozóra került sor, legutóbb 2015 júniusában. Az EU és Mexikó rendszeresen folytat magas szintű párbeszédet számos kérdésről, többek között az emberi jogokról, a biztonságról és a bűnüldözésről, gazdasági kérdésekről, a környezetvédelemről és az éghajlatváltozásról. Az átfogó megállapodás végrehajtását 2005 óta az EU–Mexikó Parlamenti Vegyes Bizottság követi nyomon.

B. Chile

A Chilével kötött első együttműködési keretmegállapodás aláírására 1990-ben került sor, miután az országban helyreállították a demokráciát. 1995-ben rendszeres politikai párbeszéd kezdődött. Egy átfogóbb együttműködési keretmegállapodás 1996-os aláírását követően 2002-ben az EU [társulási megállapodást](#) kötött Chilével. A megállapodásnak három ága van: egy politikai párbeszédéről szóló fejezet, amely magában foglalja a civil társadalom, az Európai Parlament és a chilei kongresszus részvételét; egy együttműködési fejezet, amely a fenntartható gazdasági, társadalmi és környezeti fejlődés előmozdítása érdekében meghatározza az együttműködés számos különböző területét; valamint szabadkereskedelmi térség létrehozása az áruk és szolgáltatások számára. A társulási megállapodás felülvizsgálatáról 2017 novemberében indultak a tárgyalások.

A társulási megállapodás végrehajtását 2003 óta az EU–Chile Parlamenti Vegyes Bizottság követi nyomon.

C. Brazília

Brazília volt 1960-ban az első olyan dél-amerikai ország, amely elismerte az Európai Gazdasági Közösséget (EGK), és állandó képviselőt létesített Brüsszelben. Az elkövetkezendő években különböző együttműködési megállapodások jöttek létre. Miután a demokrácia megszilárdult Brazíliában, a kétoldalú kapcsolatokban komoly előrelépés következett be, és 1992-ben egy átfogóbb együttműködési keretmegállapodás aláírására került sor. A Brazíliával fenntartott kapcsolatok azóta is folyamatosan erősödnek, tükrözve az ország növekvő gazdasági és politikai súlyát a világban. 2007-ben stratégiai partnerség jött létre az EU és Brazília között. 2007 óta hét EU–Brazília csúcstalálkozóra került sor, legutóbb 2014 februárjában. Az EU és Brazília több mint 30 kölcsönös érdeklődésre számot tartó területen folytat együttműködést és szakpolitikai párbeszédet, ideértve a nemzetközi békét és biztonságot, az emberi jogokat, a közszféra irányítását, a gazdasági és pénzügyi kérdéseket, az innovációt és a versenyképességet, a szociálpolitikákat, az oktatást, a környezetvédelmet és a regionális integrációt. Az EU–Brazília stratégiai partnerség a Brazil Nemzeti Kongresszus és az Európai Parlament közötti rendszeres párbeszédre is kiterjed.

D. Kuba

Egészen néhány évvel ezelőttig Kuba volt a térség egyetlen olyan országa, amely még nem írt alá együttműködési vagy társulási megállapodást az Unióval. 2014 áprilisában azonban az EU és Kuba között egy kétoldalú [politikai párbeszédéről és együttműködésről szóló megállapodás](#) megkötése céljából megindultak a tárgyalások, amelyek 2016 márciusában sikeresen lezárultak. A megállapodást 2016. december 12-én írták alá, és azt az Európai Parlament 2017. július 5-én ratifikálta. A megállapodás azt követően fog hatályba lépni, ha azt valamennyi uniós tagállam megerősítette. A politikai párbeszédéről és együttműködésről szóló megállapodás három fő fejezetből áll: a politikai párbeszédéről, az együttműködésről és az ágazati szakpolitikai párbeszédéről, valamint a kereskedelemről szóló fejezetből. Az EU–Kuba kapcsolatok más területeken, például a különböző magas szintű látogatások és a hivatalos politikai párbeszéd újraindítása révén is erősödtek.

Jesper Tvevad
09/2020

